

Lekcija 4

Post-istina i informacioni poremećaj

Vreme pripreme: 30'

Trajanje: 1 x 60'

Sažetak

Ova lekcija istražuje izazove koje donosi informacioni poremećaj u digitalnom dobu, ispituje kako se lažne i obmanjujuće informacije šire i razmatra različite kategorije informacionog poremećaja. Sadržaj takođe obuhvata i pojam post-istine. Polaznici će obrađivati stvarne primere, istraživati različite alate za proveru takvog sadržaja i raspravljati o etičkim i društvenim posledicama dezinformacija. Cilj ove lekcije je unapređenje veština kritičkog mišljenja i medijske pismenosti kako bi se učesnicima pomoglo da se snalaze u svetu punom informacionih poremećaja.

Onlajn edukativni sadržaji

- "[The Poynter Institute](#) – članci o onlajn proveru činjenica."
- "[Arizona State University](#) – alati za identifikaciju lažnih slika i videa."
- "[FactCheck.org](#) – razotkrivanje lažnih priča na Facebooku i drugim platformama."
- TEDx govor Čarlsa Sajksa: "[Navigating a Post-Truth World](#)".
- Alati za onlajn proveru: Snopes, FactCheck.org, Politifact, guides.vote.

Ključne reči

*Misinformacije,
dezinformacije,
malinformacije,
post-istina,
medijska pismenost,
kritičko mišljenje*

Cilj lekcije

Cilj ove lekcije je pomoći polaznicima da razviju jasno razumevanje kako funkcioniše informacioni poremećaj i kako on utiče na javnu percepciju. Kroz ovu sesiju, polaznici će naučiti kako se dezinformacije šire, kako da prepoznaju različite oblike obmanjujućeg sadržaja i koje strategije mogu koristiti za proveru tačnosti informacija. Kroz pristup kritičkog mišljenja, ova lekcija ima za cilj da pripremi učesnike za odgovorno i promišljeno korišćenje medija.

Ishod lekcije

Polaznici će moći da:

- Razlikuju dezinformacije, lažne vesti i malinformacije.
- Identifikuju tehnike korišćene u obmanjujućem sadržaju, kao što su manipulisani i fabrikovani mediji.
- Prepoznaju stvarne primere dezinformacija i analiziraju njihov uticaj.
- Koriste digitalne alate za proveru informacija i suzbijanje lažnih narativa.
- Učestvuju u raspravama o etičkim implikacijama informacionog poremećaja danas.

Tok lekcije

min. 1 - 10: Uvodni deo lekcije

- Interaktivna anketa za učesnike: *"Da li ste ikada bili izloženi informaciji na internetu za koju ste kasnije saznali da je lažna? To uključuje deljenje, verovanje ili širenje te informacije."*
- Diskusija o ličnim iskustvima sa dezinformacijama i uvođenje ključnih pojmova lekcije.
- Kratak video koji podstiče na razmišljanje o viralnim dezinformacijama (opciono, u zavisnosti od trajanja diskusije).

min. 11 - 30: Kolaborativno učenje

- Objašnjenje tri glavne kategorije informacionog poremećaja: namerne dezinformacije, nehotečne dezinformacije i malinformacije.
- Pružanje stvarnih primera, kao što su dezinformacije tokom izbora, dipfejkovi i teorije zavere.
- Diskusija o tome kako emocije i pristrasnosti doprinose post-istini u politici.
- Podela učesnika u male grupe za analizu različitih studija slučaja dezinformacija.

min. 31 - 50: Praktična primena

- Podučavanje polaznika kako da proveravaju informacije koristeći alate za proveru činjenica.
- Upoređivanje pravih i lažnih medijskih sadržaja, uz potragu za nedoslednostima u kontekstu i manipulaciju slikama.
- Organizovanje debate o etičkim dilemama: *"Da li društvene mreže treba da strože regulišu dezinformacije?"*

min. 51 - 60: Zaključak

- Rekapitulacija ključnih zaključaka, uključujući značaj medijske pismenosti.
- Kviz na platformi Kahoot za učvršćivanje ključnih pojmova informacionog poremećaja.
- Podsticanje učesnika da vežbaju tehnike provere medija.

Materijali / oprema

Projektor, laptop/desktop računar, internet veza; primeri manipulativnih ili fabrikovanih sadržaja; pristup alatima za verifikaciju (Snopes, TinEye, FactCheck.org); Kahoot ili sličan kviz.